

AÇIL SUSAM AÇIL

Karın Karakaşlı

Bu yazıda, son dönemde gündeme gelen “Kürt ve Ermeni Açılımı” tartışmaları değerlendiriliyor ve sürecin Türkiye’nin demokratikleşmesi adına samimiyetle ele alınması çağrısı yapılıyor. Bu süreçte herkesin payına düşen vicdanının dilini duymak ve insan onurunun hayrına elini taşın altına koymak. Verilecek mücadele ise yürekten yüreğe, ruhtan ruha bir patikada ilerlemeyi gerektiriyor.

Yıllar yılı “sorun” sözcüğüyle anılır olmuş Kürt ve Ermeni isim tamlamaları bir süredir “açılım” üzerinden kuruluyor. Her iki sorunun da neredeyse eşzamanlı olarak yeni bir mecrada değerlendirilir oluşu, en azından onların birbiriyle bağlantısının teslim edilmiş olması açısından bile son derece anlamlı: Kürt ve Ermeni Sorunu en az Kürt ve Ermenilerin, en çok da Türkiye’nin sorunu ya da demokratikleşme süreci ile imtihanı.

Kürt açılımındaki samimiyet, paralel gerçeklik diye adlandırdığım olguyla sınıyor en çok. Küçük bir kızın bedeninin ne idüğü belirsiz silahlarla, ortada savaş halinin olmadığı bir zaman ve mekânda parçalanışı, “taş atan çocuklar” diye bir sınıflandırma eşliğinde nice genç ruha eziyet edildiği, dağlarda çatışmaların, DTP’ye kovuşturmaların, Kürtçeye yasakların sürdüğü bir süreçte elbette ki karşılıklı güveni oluşturmak mümkün olmaz. Çünkü söz, içinin doldurulmasını ister. Tutarlılığa bu denli aç alanlarda en küçük bir savrulma sadece aşırı milliyetçilik ve karşı tepkileri güçlendirir.

Ermeni açılımına gelindiğinde de durum değişmez. İki komşu ülkenin kapalı sınırına yönelik ilk imza geçtiğimiz günlerde atıldı. Her ne kadar bu girişim, reel politikanın zikzaklı yolundaki güvensiz bir adım gibi dursa da ve her ne kadar biz, yaşadığımız güne yeterince mesafelenemediğimiz için kimi zaman ne denli tarihi bir süreçten geçildiğini anlamasak da, o imza siyasetin dar kalıbı dışında çok büyük öneme sahip. Öncelikle Türkiye ve Ermenistan arasındaki ilişkilerin normalleşmesinden bahisle, aslında durumun son derece anormal olduğu teslim edilmiş oluyor. Her şey zaten bir idrake başlar.

Türkiye ve Ermenistan sıradan iki komşu değil; çünkü Türkler ve Ermeniler aynı toprağın, Anadolu’nun iki halkı. Türk kimliğinin Ermeni düşmanlığı üzerinden inşası ya da Ermeniler nezdinde Türk halkına duyulan öfke ve güvensizlik, tahtanın içten içe çürümesi gibi ruhları yiyip bitiriyor. Resmi tarih, ders kitapları ve kimi basın organlarınca pompalanan, siyasilerin iç siyaset

hesapları ile pekiştirilen bu düşmanlık, zamanı herkes için çözümsüzlükte dondurdu. Oysa hayat, değişime direnen hiçbir canlı tanımıyor. Şimdi yıllanmış, yıllandıkça iltihaplanmış tüm sorunlar için yola çıkıldığında ilk durağın neresi olacağına bakıyor insan. Meğer o kompartıman usulü, herkesin kendi acısı diye bellediği felaketler, aynı siyasetin yansımalarıymış. Meğer darbelere, daha da öncesine gitmeden tamamlanabilecek bir ödeme yokmuş. Meğer tüm yok yere öldürülen canlar kendi hakkını istermiş.

O imzanın atılışı sırasında yaşanan kriz, karşılıklı güven eksikliğinin göstergesi olarak önümüzdeki sürecin zorluklarını da gözler önüne serdi. Dolayısıyla gidilecek çok uzun bir yol var; ama en azından o imza aynı istikamette ve ille de birbirine doğru yol almanın kaçınılmazlığını mühürledi.

“Türkiyeliyim... Ermeniyim... İliklerime kadar da Anadoluluyum” diyen Hrant Dink, madalyonun iki yüzü gibi taşıdığı Türkiyeli ve Ermeni kimliklerini, doğrudan deneyimlerinden, kendi biricik varlığından hareketle siyasi duruşa tahvil ettiğinde, sözün en samimi, en sahici ve dolayısıyla en etkili olanına ulaştı. Onun karşılıklı onur gözeten üslubu, önce layıkıyla bugünü yaşamaktan ve paylaşılan bugün üzerinden geçmişi onarmaktan geçiyordu. Sözün, insanın, bilginin, deneyimin serbest dolaşımı esastı bilmek, anlamak ve ulaşmak için. Tam da bu yüzden o imza ânını bir de onun sesiyle doldurmak isterim:

“Gerçek hakem halklar ve onların vicdanlarıdır. Benim vicdanımda ise hiçbir devlet erkinin vicdanı, hiçbir halkın vicdanı ile boy ölçüşemez.

Benim tek isteğim canım Türkiyeli arkadaşarımla ortak geçmişimi alabildiğine etraflıca ve de o tarihten hiç de husumet çıkarmamacasına özgürce konuşabilmek.

Bunu bir gün tüm Türklerle Ermenilerin de kendi aralarında konuşabileceklerine yürekten inanıyorum. Özellikle de Türkiye ile Ermenistan'ın kendi aralarında da her bir şeyi rahatlıkla konuşabilecekleri ve düzeltebilecekleri ve onlar konuşurken, benim ilgisiz üçüncülere dönüp, ‘Size de artık üç nokta düşer’ diyeceğim günleri ipe çekiyorum.”

O üç noktanın telaffuzu bu sürece ne denli samimiyetle sahip çıkıldığıyla doğru orantılı. Siyasetin kaygan zeminini vicdanın diliyle bütünleştirmek ve herkesi, kendi memleketinin, gelecek kuşakların ve insan onurunun hayrına bu sürece dahil etmek o yüzden bu denli kaçınılmaz. Açılımı masaldaki “Açıl susam açıl” misali bir tılsıma dönüştürmek için yürekten yüreğe, ruhtan ruha bir patikada ilerlemek gerekiyor. Orası, taşları baştan döşenecek bir yol. Siz de elinizi taşın altına koymaya var mısınız?